

ВИСНОВОК
наукових керівників щодо виконання
індивідуального плану освітньо-наукової програми підготовки доктора філософії та
роботи над дисертацією Довбні Олексія Юрійовича
"Метафорика медійного образу Ілона Маска (на матеріалі даних англомовних
корпусів)" яка подається на здобуття наукового ступеня доктора філософії
з галузі знань В – Культура, мистецтво, гуманітарні науки
за спеціальністю В11 (Філологія)

Довбня Олексій Юрійович закінчив факультет іноземних мов Центральноукраїнського державного університету імені Володимира Винниченка у 2020 році, а у 2021 році вступив до аспірантури Кременчуцького національного університету імені Михайла Остроградського. У 2026 році він повторно вступив до аспірантури Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна, де склав академічну розбіжність та різницю для виконання навчальної складової індивідуального плану підготовки доктора філософії та завершив роботу над дисертацією.

Дисертація фокусується на особливостях формування медійного образу Ілона Маска за допомогою концептуальних метафор у дискурсі бізнес-медіа. Зважаючи на стрімку медіатизацію сучасного суспільства та безпрецедентний вплив Ілона Маска на економічні й соціальні процеси, обрана тема дослідження є цікавою та актуальною. Дисертація пропонує новий погляд на механізми конструювання визначних постатей у масовій свідомості. Зокрема, у вітчизняній науці вперше досліджується ментальний образ підприємця у лінгвокогнітивному ракурсі.

Об'єкт і предмет дисертаційної роботи відзначаються науковою значущістю. Об'єктом розгляду є метафоричні моделі актуалізації ментального образу Ілона Маска в дискурсі бізнес-медіа, а його предмет становлять вербальні та мультимодальні засоби актуалізації метафоричних моделей, механізми їх утворення, їх продуктивність та прагматичний потенціал. Метою дослідження є реконструкція медійного образу Ілона Маска у дискурсі бізнес-медіа за корпусними даними концептуальних метафор.

Важливим кроком на дослідницькому шляху аспіранта було визначення того, як саме мають бути виявлені та проаналізовані метафори. Для досягнення поставленої мети та розв'язання завдань дисертаційного дослідження автор застосував комплексний підхід, що поєднує інструментарій когнітивної лінгвістики, критичного дискурс-аналізу та сучасних корпусних технологій.

Варто відмітити опрацювання аспірантом великого пласту наукової літератури, що налічує понад 300 позицій. Джерельна база дисертаційного дослідження включає сучасні англомовні статті з провідних міжнародних наукометричних баз та монографії авторитетних світових видавництв. У списку літератури вичерпно представлені фундаментальні праці з теорії концептуальної метафори, критичного дискурс-аналізу, медіалінгвістики та інноваційні дослідження у сфері мультимодальної семіотики.

Аспірант розробив корпусну методологію, яка описується у другому розділі роботи, для одержання емпірично підтверджених статистичних даних на матеріалі корпусів. У якості матеріалу було обрано спеціалізовані англійські корпуси текстів бізнес-видань (*The Street*, *Business Insider*, *Forbes* тощо), а також корпус ілюстрацій до статей та обкладинок провідних ділових журналів. Укладений аспірантом великий за обсягом і надійний дослідницький корпус із 7 035 578 токенів дозволив зробити доказові висновки на основі 48 796 вербальних концептуальних метафор, а також низки мультимодальних метафор.

Дисертант застосував новітні підходи когнітивного критичного дискурс-аналізу, когнітивної семіотики, медіалінгвістики, корпусної лінгвістики, а також теорії концептуальної метафори та блендингу і методи конкордансного, кластерного, колокаційного аналізу. Саме інтеграція корпусного аналізу з новітніми здобутками теорії концептуальної метафори та блендингу дозволила реконструювати медійний образ Ілона Маска, виявивши продуктивні та обмежено продуктивні метафоричні моделі, що були описані у третьому розділі.

Окрім застосування корпусної методології, новим є дослідження мультимодальних аспектів формування образу Ілона Маска. Воно виправдовується підвищеною зацікавленістю в питаннях когнітивної семіотики та візуальної комунікації у вітчизняній та міжнародній лінгвістиці. У четвертому розділі дослідження було описано основні конфігурації вербально-пікторальних метафор. Мультимодальна метафора як інструмент конструювання образу бізнес-лідера (зокрема, на матеріалі ілюстрацій та обкладинок журналів) ще не виступала об'єктом комплексного дослідження у вітчизняній англійській.

Завдяки такому комплексному підходу повністю доведено наукову гіпотезу: медійний образ Маска є цілісним конструктором, ментальним образом, що метафорично актуалізується в процесі концептуальної інтеграції на різних рівнях схемності (від базових образ-схем до ментальних просторів). Отже, до найбільш вагомих здобутків Довбні О.Ю. слід віднести перший у вітчизняній англійській опис вербальних засобів реалізації метафор, що концептуалізують образ Ілона Маска, виявлення основних конфігурацій мультимодальних (вербально-пікторальних) метафор, а також комплексну реконструкцію амбівалентного та аксіологічно суперечливого медійного образу бізнес-лідера на різних рівнях схемності. Особливо важливою для розвитку сучасної лінгвістики вважаємо новітню корпусну методологію аналізу концептуальних метафор.

Апробацію дисертаційного дослідження було проведено на засіданнях кафедри ділової іноземної мови та перекладу Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна, на міжнародних та всеукраїнських наукових конференціях: "Каразінські читання: Людина. Мова. Комунікація" (Харків, 2026), "The Latest Development Trends in Philological Science and Education" (Рига, 2024), "Philologists' Views on Globalization Challenges" (Рига, 2025), IX Всеукраїнських наукових читаннях "Філологія XXI століття" (Київ, 2025), "Гуманітарний і інноваційний ракурс професійної майстерності" (Одеса, 2023), VIII Всеукраїнській конференції "Чорноморські наукові студії" (Одеса, 2022).

Основні теоретичні та емпіричні положення дисертаційного дослідження висвітлено у 12 публікаціях (з них 7 одноосібних та 5 у співавторстві), включаючи одну статтю, що у виданні, що індексується в базі Scopus, а також у зарубіжному періодичному виданні країни Євросоюзу.

У ході роботи над дисертацією аспірант виявив кращі якості вдумливого дослідника, який дотримується наукової етики і доброчесності.

Вважаємо, що її автор виконав наукову складову і всі завдання освітньо-наукової програми, а його дисертація, яка виконана на високому науковому і практичному рівні, може бути рекомендована до захисту на здобуття ступеня доктора філософії у галузі філології за спеціальністю В11 Філологія.

Науковий керівник доктор філологічних наук, професор
завідувач кафедри ділової іноземної мови та перекладу
Харківського національного
університету імені В. Н. Каразіна

Ірина ШЕВЧЕНКО

Науковий керівник кандидат філологічних наук, доцент
кафедри германської філології та перекладу
Кременчуцького національного університету
імені Михайла Остроградського

Тетяна ЧРДІЛЕЛІ

Онлайн сервіс створення та перевірки кваліфікованого та удосконаленого електронного підпису

ПРОТОКОЛ
створення та перевірки кваліфікованого та удосконаленого електронного підпису

Дата та час: 12:31:01 23.06.2026

Назва файлу з підписом: Висновок наукових керівників (23_03)_Довбня.pdf.p7s
Розмір файлу з підписом: 102.9 КБ

Перевірені файли:

Назва файлу без підпису: Висновок наукових керівників (23_03)_Довбня.pdf
Розмір файлу без підпису: 85.7 КБ

Результат перевірки підпису: Підпис створено та перевірено успішно. Цілісність даних підтверджено

Підписувач: ШЕВЧЕНКО ІРИНА СЕМЕНІВНА

П.І.Б.: ШЕВЧЕНКО ІРИНА СЕМЕНІВНА

Країна: Україна

РНОКПП: 2093601540

Організація (установа): ФІЗИЧНА ОСОБА

Час підпису (підтверджено кваліфікованою позначкою часу для підпису від Надавача): 12:31:01 23.06.2026

Сертифікат виданий: КНЕДП АЦСК АТ КБ "ПРИВАТБАНК"

Серійний номер: 5E984D526F82F38F04000000F6FF28022359A807

Алгоритм підпису: ДСТУ 4145

Тип підпису: Удосконалений

Тип контейнера: Підпис та дані в одному файлі (CAAdES enveloped)

Формат підпису: З повними даними ЦСК для перевірки (CAAdES-X Long)

Сертифікат: Кваліфікований

Версія від: 2026.05.15 13:00

ЧРДІЛЕЛІ ТЕТЯНА ВАСИЛІВНА

Результат перевірки підпису

Підпис вірний

П.І.Б.

ЧРДІЛЕЛІ ТЕТЯНА ВАСИЛІВНА

РНОКПП

2120218680

Організація (установа)

ФІЗИЧНА ОСОБА

Код ЄДРПОУ

Посада

Час підпису (підтверджено кваліфікованою позначкою часу для даних від Надавача)

13:04:45 23.06.2026

Сертифікат виданий

КНЕДП АЦСК АТ КБ "ПРИВАТБАНК"

Серійний номер

5E984D526F82F38F040000001A512C028A1DB507

Тип носія особистого ключа

Захищений

Алгоритм підпису

dstu4145

Тип підпису

Кваліфікований

Формат підпису

CAAdES-T

Сертифікат

Кваліфікований